

σύγχρονο

ΦάσμαGroup
προπαρασκευή για
Α.Ε.Ι. & Τ.Ε.Ι.

μαθητικό φροντιστήριο

25 ^{ης} Μαρτίου 111	ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ	☎ 210. 50.20.990 - 50.27.990
25 ^{ης} Μαρτίου 74	ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	☎ 210.50.60.845 - 50.50.658
Γραβιάς 85	ΚΗΠΟΥΠΟΛΗ	☎ 210.50.51.557 - 50.56.256
Πρωτεσιλάου 63	ΠΛ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ - ΙΛΙΟΝ	☎ 210.26.32.505 - 26.32.507

Μάθημα : ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Καθηγητής : ΟΜΑΔΑ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΦΑΣΜΑ
Τάξη : Γ ΛΥΚΕΙΟΥ
Ημερομηνία :
Όνοματεπώνυμο :

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος, Πολιτεία (518b-515c)

- Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσει περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐκ οἶαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοι φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. Φασὶ δὲ πού οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναί, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέεντες.

- Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.

- Ὅ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὄλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανόν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω σὺν ὄλῳ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναι φαμεν τάγαθόν. ἦ γάρ;

- Ναί.

- Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὄραν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι.

- Ἔοικεν γάρ, ἔφη.

- Αἰ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος—τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνούσαι πρότερον ὑστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν—ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὔσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἀχρηστον αὖ καὶ βλαβερὸν γίγνεται.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

i. α. Από τα στοιχεία της στήλης β' να αντιστοιχίσετε τα χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης και της παιδείας στην στήλη α' .

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. Παιδεία	A. Έχει καθολικό χαρακτήρα
2. Εκπαίδευση	B. Αφορά επιμέρους γνωστικά αντικείμενα
	Γ. Η γνώση είναι ανάμνηση
	Δ. Μεταστροφή της ψυχής
	E. Παροχή έτοιμων γνώσεων

i. β. Να εντοπίσετε την αρετή με την οποία η ψυχή θα κατορθώσει την μεταστροφή που επιζητεί ο Πλάτωνας. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας βάσει κειμενικών αναφορών. **Μονάδες 10**

ii. 1. Ποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα αποκλείονται από τον ορισμό της παιδείας σύμφωνα με τον Σωκράτη ; **Μονάδες 10**

ii. 2. α. Κεντρική θέση στο απόσπασμα έχει η έννοια της *περιαγωγής*. Αφού επισημάνετε όλα τα χαρακτηριστικά της, να παρουσιάσετε την σχέση της με την παιδεία όπως την παραθέτει ο Σωκράτης. **(Μονάδες 6)**

β. Να μελετήσετε τις τρεις σύντομες απαντήσεις του Γλαύκωνα, του συνομιλητή του Σωκράτη. Να αναζητήσετε στα ίδια τα λεγόμενα του Σωκράτη τον λόγο για τον οποίο οι απαντήσεις του Γλαύκωνα αποκλιμακώνονται ως προς τη βεβαιότητα που εκφράζουν. **(Μονάδες 4)**

Μονάδες 10

iii. α. Να αντιστοιχίσετε τις αρετές της ιδεώδους πολιτείας (στήλη Α') με τον ορθό χαρακτηρισμό τους (στήλη Β').

A	B
1. σοφία	A. ανάμεσα στις τρεις τάξεις ηγεμονεύει η αρμονία.
2. ανδρεία	B. οι άρχοντές της την καθοδηγούν προς το Αγαθόν.
3. σωφροσύνη	Γ. οι φύλακες-επίκουροι υπερασπίζονται την εδαφική ακεραιότητα και τις αξίες του εκπαιδευτικού συστήματος.
4. δικαιοσύνη	Δ. ο καθένας πράττει το έργο που του έχει ανατεθεί και δεν πολυπραγμονεί.

iii. β. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα (στήλη Α') με τις απόψεις τους για τη δικαιοσύνη (στήλη Β').

A	B
1. Κέφαλος	A. Το συμφέρον του ισχυρού καθορίζει τι είναι δίκαιο.
2. Πολέμαρχος	B. δικαιοσύνη είναι μια υποκριτική κοινωνική σύμβαση που επιβάλλεται από τους πολλούς και αδύνατους για την αυτοπροστασία τους.
3. Θρασύμαχος	Γ. Δικαιοσύνη είναι να αποδίδεις τα ίσα.
4. Γλαύκων	Δ. ήλιος γὰρ οὐχ ὑπερβήσεται μέτρα· εἰ δὲ μή, Ἐρινύες μιν Δίκης ἐπίκουροι ἐξευρήσουσιν.
5. Σωκράτης	Ε. Δικαιοσύνη είναι η εντιμότητα στις συναλλαγές.
6. Ηράκλειτος	Στ. ο καθένας οφείλει να πράττει εκείνο «εἰσὸ αὐτοῦ ἢ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἶη

Μονάδες 10

iv. Να ετυμολογήσετε τη λέξη **περιαγωγή** (2 μονάδες) και να γράψετε τέσσερα παράγωγα, δύο απλά και δύο σύνθετα στα νέα ελληνικά (8 μονάδες). Στο ένα σύνθετο η λέξη να χρησιμοποιηθεί ως α'συνθετικό ενώ στο άλλο ως β'.

Μονάδες 10

v. Αφού μελετήσετε το απόσπασμα από το έργο του Πλάτωνα *Φαίδων*, να εντοπίσετε **τα κοινά στοιχεία** με το πρωτότυπο απόσπασμα στις θέσεις που εκφράζονται για την ψυχή σε σχέση με την κατάκτηση της γνώσης.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ο Φαίδωνας διηγείται τη συζήτηση που έλαβε χώρα στη φυλακή λίγο πριν από τον θάνατο του Σωκράτη. Θέμα της η αθανασία της ψυχής. Οι πυθαγορικοί Σιμμίας και Κέβης δεν έχουν πειστεί από τη σχετική επιχειρηματολογία του Σωκράτη που προηγήθηκε.

ΣΩ Όπως μου φαίνεται, Κέβη, είπε, έτσι κι όχι αλλιώς έχουν τα πράγματα, κι εμείς δεν πλανιόμαστε συμφωνώντας στο θέμα αυτό, αλλά πράγματι η αναβίωση υπάρχει, οι ζωντανοί γίνονται από τους νεκρούς, οι ψυχές των νεκρών υπάρχουν [και η τύχη των αγαθών ψυχών είναι καλύτερη, ενώ των κακών χειρότερη].

ΚΕ Εξάλλου, είπε ο Κέβης, παίρνοντας το λόγο, και σύμφωνα με εκείνο το επιχείρημα, Σωκράτη, αν ισχύει, που συνήθιζες συχνά να αναφέρεις, ότι δηλαδή για μας η μάθηση δεν είναι στην πραγματικότητα παρά ανάμνηση, και σύμφωνα μ'αυτό, λοιπόν, είναι αναγκαίο να έχουμε μάθει, σε κάποιο προηγούμενο χρόνο,

αυτά που τώρα ανακαλούμε στην μνήμη μας. Αυτό θα ήταν αδύνατον, αν η ψυχή μας δεν υπήρχε κάπου προτού πάρει τούτη εδώ την ανθρώπινη μορφή. Ωστε και με αυτό το σκεπτικό, η ψυχή είναι, καθώς φαίνεται, κάτι αθάνατο.

ΣΙ Ωστόσο, Κέβη, είπε ο Σιμμίας παίρνοντας το λόγο, με ποιον τρόπο αποδεικνύεται; Για θύμισέ μου, γιατί αυτή τη στιγμή δεν θυμάμαι πολύ καλά.

ΚΕ Με ένα συλλογισμό, είπε ο Κέβης, τον καλύτερο, ότι, όταν ερωτώνται οι άνθρωποι, αν κάποιος τους υποβάλλει τη σωστή ερώτηση, αυτοί λένε για όλα πώς πραγματικά έχουν – ωστόσο, αν δεν υπήρχε πράγματι μέσα τους γνώση και ορθή κρίση, δεν θα ήταν σε θέση να το κάνουν – έπειτα, αν περάσει κανείς στα γεωμετρικά σχήματα ή κάτι άλλο παρόμοιο, εδώ μπορεί με βεβαιότητα να πει κατηγορηματικά ότι έτσι έχει το θέμα.

Μονάδες 10

Φιλοσοφούμεν γνησίως τε καὶ ἰκανῶς...